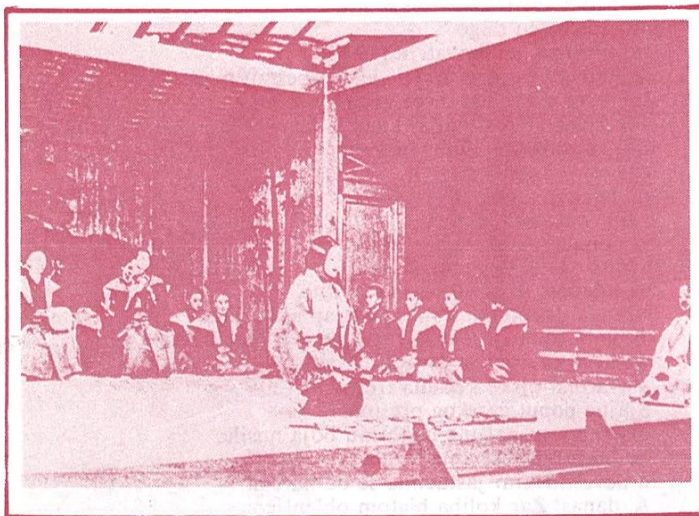

DUH: ode, dođe
jesen prošlosti davne.
HOR: Srce mi uspomnama okovano,
utvarama neizbrisivim.
Studeni vetar noćni
bol i žudnju za prošlošću budi,
glad za znanim mi svetom,
gorkim svetom,
noći jesenjoj,
prijateljima.
Ali, dok reči ove izgovaram,
gle, kako tama već bleđi
i noć se u belo jutro pretvara.
Nestajem
a putnik se domu svome vraća.
(Putnik odlazi).
DUH: Ostadoh sama,
napuštena,
stoletna baba mahovinom obrasla.
(Posmatra Putnik kako odlazi i zaplače).
HOR: Opat kao nekada ostavljena
i opet tek stena
tužna i usamljena stoji,
planina Napuštene babe.
(Raširi ruke i ostaje nepokretna na šite položaju).

OBJAŠNJENJA

1. Adaptacija pesme čiji je autor Fudivara no Teiku, br. 621 iz zbirke *Šinčokusenči*: »Da li samo mesec tugu u meni večeras budi?/U praskozorje već će jeseni vrhunac za nama biti.« Petnaesti dan osmoga meseca je, prema starom japanskom kalendaru, središnja tačka jeseni.
2. Aluzija na reči izvesnog Vang Cu Jua, iz dinastije Čin /na vlasti više od 265. do 420. godine nove ere/. Jedne noći obasjane mesečinom, Vang je malenim čamcem krenuo u posetu nekom Tai An Tau. Došavši blizu njegovog doma, okrenuo je čamac i otišao, ne videši svog prijatelja. Na pitanje zašto je to učinio, Vang je odgovorio: »Pokrenulo me je zadovoljstvo pa sam otišao; kada je zadovoljstva nestalo, vratio sam se kući. Zbog čega bih baš morao da vidim An Taa?«
3. Radi se o zavetu da će sva živa bića dočekati spasenje.
4. U snaskritu, Mahasthama prapta, treće lice budističkog trojstva Amide /Amitabha/, zajedno sa Kanonom /Avalokitesvara/, božanstvenom milosrđa. Seiši, oličenje Budine mudrosti, stoji Amidi sa desne strane.
5. Beskrajni budistički nebeski raj, ovde za razliku od Amidinog zapadnog raja.
6. Jezero osam vrlina u Amidinom zapadnom raju.
7. Muhenko, još jedno ime za Seiši.

Napuštenu baba pripada trećoj kategoriji *No drama*. Njen autor je, po svemu sudeći, sam Zeami. Sanari Kentaro, priredivač velike zbirke *No drama Jokjoku Taikan*, ovako prepričava sadržaj komada: »Duboko u planini samuje ostavljena starica. Odevena u belo, ona izvodi tihi ples u predelu obasjanom blistavom mesečinom. Sa njenih usana se ne čuje žalopojka ali raskida sa ovozemaljiskim svetom i posvećuje se propovedanju budističkog učenja o odricanju... Ova drama zacemento predstavlja vrhunac Zeami-jevog *jugena*.«

Izvor legende o »napuštenoj babi« može se naći u pesmi nepoznatog porekla iz zbirke *Kokinšu* /br. 878/:

U Sarašini srcu mome utehe nema
dok mesec posmatram
kako blista nad planinom Obasute.

U zbirci *Jamato Monogatari* iz X stoleća, tvrdi se da je pesmu napisao čovek koji je, na nagovaranje svoje žene, jedne mesečinom obasjane noći odveo svoju ostarelu tetku u planinu i tamo je ostavio. Sledećeg dana je zažalio zbog svog postupka i vratio je kući. Planina je postala poznata kao Obasute-jama ili Planina napuštene babe. U knjizi kritika po imenu *Mumjošo*, iz XIII stoleća, stoji da je Fudivara Tošijori tvrdio kako je pesmu sačinila sama starica, posmatrajući mesec sa mesta na kome je ostavljena. Zeami se pridržavao ove druge verzije.

Postoje dokazi da su u izvesnim oblastima i razdobljima stari ljudi zaista ostavljani u divljini, verovatno usled ograničene količine hrane kojom su raspolagala pojedina naselja. Do danas je sačuvan mali broj književnih dela posvećenih toj temi.

Mesec se veoma često pominje u *No dramama*, obično kao simbol budističkog prosvetljenja ali ni jedan komad nije u toj meri obasjan mesečinom kao *Napuštenu baba*. Sarašina je predeo u planini Obasute čuven po noćima punim mesečine, a radnja drame se upravo i odvija u noći najsajjnijeg meseca, tzv. »čuvenog meseca«, krajem druge trećine godine. Celokupna drama je prožeta atmosferom čežnje i sete »pod svetlošću punog meseca«. Kako se drama približava kraju, mesec zalazi a staričin duh nestaje u prvim zracima zore – hladna i usamljena utvara nesposobna da se odrekne sklonosti običnog smrtnika i raskine sa ovim svetom.

Drama *Napuštenu baba* izvode sve škole *No pozorišta* osim škole Komparu.

komači u sekideri (sekidera komači)

kanze motokijo zeami

LICA

Opat iz Sekidere (*vaki*)
DVA SVEŠTENIKA (*vakicure*)
DEČAK (*kokata*)
ONO NO KOMAČI (*šite*)

MESTO

Sekidera u oblasti Omi

VREME Početak jeseni; sedmi dan sedmoga meseca

(Asistent unosi rekvizitu koja predstavlja kolibu sa slamnatim krovom, prekrivenu tkaninom. Unutra se nalazi Starica. Začu je se muzika i na pozornicu stupaju Dečak, Opat i Dva sveštenika i okreću se licem jedni prema drugima. Opat i Sveštenici nose brojanice).

3 Sveštenika: Tako dugo čekana, jesen napokon nam stiže,
tako dugo čekana, susret dvoje ljubavnika!

Neka otpočne Praznik zvezda. (1)

(Opat se okreće ka pročelju.)

OPAT: Starešina sam sveštenika u Sekideri, u oblasti Omi.

Danas, sedmoga dana sedmoga meseca, okupismo se u vrtovima hrama da proslavimo Praznik zvezda. Priča se da starica što je u podnožju planine sebi kolibu načinila svim tajnama pesničke veštine vlada. Zato se spremam da na ovaj praznik posvećen pesništvu odvedem mlade ljude da čuju njene pripovesti.

(Okreće se Dečaku.)

3 SVEŠTENIKA: Rana jesen dođe i dodir studeni donese. U vefru je osećamo i u kosi proređenoj. (2)

(Opat se okreće ka pročelju.)

OPAT: Ponude za današnji praznik nosimo, muziku svirala i lauta,

2 SVEŠTENIKA: i pesama mnoštvo,

OPAT: na jeziku našem sročjenih. (3)

(Okreće se Dečaku)

3 SVEŠTENIKA: Militve naše da veštinom pesništva ovladamo šarenim i sjajnim trakama su ukrašene i stegovima lepršavim: sva-koj molitvi po jedan odgovara.

Niti su to svilene u teški brokat satkane

na razboju od cveća jesenjeg

i trave bisernom rosom okupane.

Vetrovi se u granama borova

(Opat se okreće ka pročelju, načini nekoliko koraka i vraća se

na prethodni položaj, čime pokazuje da je prevalio potreban put.)
sa zvcima kota mešaju

i pozdrav prazniku upućuju. (4)

Naš je to pozdrav ovoj svećanoj noći.

(Opat i njegovi pratioci se nalaze na odredištu.)

OPAT: Evo kolibe. Pozovimo staricu. (Dečaku.) Ali, najpre sedimo.

(Svi kleknu. Asistent uklanja tkaninu i otkriva Staricu kako sedi na podu kolibe. Sa tavanice vise papirne trake ispisane stihovima. Starica nosi masku *uba*.)

STARICA: Danima je prazna moja zdelica za hranu;

koga da zamolim da mi je napuni?

Haljama pocepanim za hladnih se noći pokrивam

u rite se pretvoriše i ne mogu se zakrpati.

Od kiše što često me pohodi

tamni i vene cveće grimizno.

Vetar se sa vrbama zlobno poigrava,

klonulo lišće na granama ostavlja. (5)

Jedna je mladost čoveku data,

od starosti se ne može umaći;

svoju drevnu pesmu drozdovi svakog proleća cvrkuću

ali se vreme nikad prošlosti ne okreće.

Oh, kako žudim za danima prohujalim!

Sve bih za trenutak prošlosti dala!

(Zaplače. Opat i Dečak joj prilaze i kleknu kraj nje.)

OPAT: Dodosmo, starice, sa tobom da razgovaramo.

STARICA: Ko ste vi?

OPAT: Sveštenik sam iz Sekidere a ovi mladi ljudi se pesništvo uče. Za tvoj su dar čuli pa ih dovedoh da ti pitanja o pesništvu postave i o tvom životu nešto saznaju.

STARICA: Neočekivane li posete! Prut je u zemlji isuviše dugo ležao zakopan i ne nadaj se da će izdanke pustiti. (6) Zapamti: načiniš li od svog srca seme a od svojih reči cvet (7), zaroniš li u opojne mirise umetnosti, istinsko pesničko umeće biće kruna tvojih napora. Ali, kako je hvale vredno što ovi dečaci ljubav prema pesništvu neguju!

OPAT: Smem li te o svima znanoj pesmi »Luka Nanive« (8) nešto upitati? Slažeš li se da bi kao vodilja trebalo da nam služi?

STARICA: Naravno. Pesništvo je još u stoleću bogova nastalo ali stihovi tada behu nepravilni a značenja teško razumljiva. »Luka Nanive«, međutim, stoleću ljudskom pripada. Na radost je sročena, novome caru namenjena i zato voljena i poštovana. (9)

OPAT: I pesma o planini Asaka što prinčevsko srce je smekšala čudesno je napisana. (10)

STARICA: Zaista, umetnost ti nije strana.

Te dve su pesme roditelji svekolike poezije.

OPAT: Uzori su početnicima.

STARICA: Plemići i seljaci,

OPAT: varošani i težaci,

STARICA: ljudi prosti kao mi što smo,

OPAT: pesničkom stvaranju se prepuštaju,

STARICA: sledeći svoga srca treptaje.

HOR: Iako će pesak sa obala jezera Omi talasi jednom odneti;

iako će pesak talasi razvejati,

(Opat i Dečak se vraćaju i ponovo kleknu među Sveštenike)

reči pesme nikada neće izbledeti. (11)

Večne su poput uvek zelenih borova,

duge poput vitkih grana vrbovih;

pesma što iz srca ljudskog niče

beskrajna je i večita.

Vekovi prolaze i stvari se u prah pretvaraju

ali reči pesme dok traju

tragove će svoje svuda ostavljati,

snagom svojom u nama živeti.

OPAT: Hvala ti na objašnjenjima. Istina je, bezbrojne su pesme iz prošlosti sačuvane ali žene se retko kao pisci pominju. Malo je žena u pesništvo kao ti upućeno. Kaži mi, nije li pesmu

»Ljubljeni mi

noćas stiže, znam –

jer pauk što

mrežu plete

siguran je znak!« (12)

žena sastavila?

STARICA: Jeste, princeza Sotori, žena cara Ingija, davno je tu pesmu sročila. Uvek sam se trudila njenim stilom da ovladam.

OPAT: O! Stil princeze Sotori si proučavala? Čini mi se da je Ono no Komači, o kojoj se ovih dana toliko govori, pisala u tom stilu. (13)

»Jadna li sam –

kao biljka vodena

iz korena iščupana –

da potok mi mahne

za njim bih sigurno krenula

Tu je pesmu napisala Komači.

STARICA: Jeste; muž moj, Oe no Koreaki, drugoj ženi jednom ode i ja ostadoh bolom satrvana. Tada me Funija no Jasuhide (14) pozva da ga pratim u Mikavu, gde beše postavljen za guvernera. Pesmu sročih kao odgovor na tvrdnje i obećanja njegova da život u seoskom miru utehu donosi.

Avaj, uspomene iz prošlosti,

tako dugo zaboravljene,

niču predamnom dok s tobom govorim.

Suze iz napaćenog mi srca naviru.

(Plače.)

OPAT: Čudno! Ova starica tvrdi da je napisala pesmu »Jadna li sam«. Tvrdi i da je pisala u stilu princeze Sotori kao što je i Komači činila. Opet, mora da joj je blizu stotinu godina, a da je Komači kojim slučajem živa... a zašto ne bi bila živa? Tako je! (Starici.) Ti predstavljaš ono što je ostalo od Ono no Komači! Ne poriči!

STARICA: Ah, stid me sažiže kad imenom Komači me nazivaju, mene što napisah

»Tiho, bez znaka ikakvog,

HOR:

vene

cvet u ljudskom srcu«. (15)

Kako me je stid što oči tvoje me gledaju!

»Jadna li sam –,

kao biljka vodena

iz korena iščupana –

da potok mi mahne

za njim bih sigurno krenula.«

Kako me je stid!

(Plače.)

»Sakrij suze

što naviru silno,

rukavi ih ne mogu pokupiti.

Kiša suza

sve sem prošlosti rastapa.« (16)

Sada, kada život mi se koncu primiće,

kad sam poput cveta klonolog

suze više smisla nemaju.

STARICA: »Žudeći za njim,

snu se predadoh

i kraj sebe ga ugledah...« (17)

HOR: Zanos što ga osećah dok stihovi u duši se mojoj rađaše zauvek nestade – ali, život se ne predaje dani i godine prolaze,

prolećnu rosu jesenji mraz smenjuje,

lišće opada, zujanje bubica prestaje.

STARICA: Životu je mome kraj i vidim

HOR: da ruži iz Šarona je sličan

jer samo jedan dan slave poznaje. (18)

»Život gasne neprestano,

mrtvih je sve više;

na ovom svetu ostavljena

oh, koliko ću dugo

za mrtvima jadikovati?« (19)

Koliko još moram živeti, ja, što pesmu ovu sačinih,

kao cvet uveli, kao lišće rasuto,

dok život – rosi nalik, kako kažu – sve je što mi ostade.

Oh, za prošlošću kako čeznem!

Zrelost u žudnji straćih

za dalekom slavom mladosti.

Ali i ta su sad sećanja

već pradavna istorija

i često sa željom pomišljam

na mladost ili zrele barem godine.

Nekada davno, kad bih noću sama ostajala,

moja bi soba sjajem kornjačine svetiljke blistala,

zlatni bi cvetovi sa tavanice visili,

u vratima niske kristala treperile. (20)

Sjajne poput carskog prestola

biserne sam haljine u stotinu boja nosila,

na bogatim dušecima ležala

u nevestinskim jasticima se odmarala.

A, danas! Zar koliba blatom oblepljena

na blistave odaye podseća?!

STARICA: Zvono hrama Sekidere

HOR: taštini svekolikog stvaranja zvoni –

– drvnim ušima nepotrebna lekcija.

Planinski vetar niz greben Osake duva

neizbežnu smrt oplakuje,

poruka mi njegova još uvek izmiče.

A, ipak, kad cvetovi klonu i lišće opadne

u kolibi svojoj radost još uvek nalazim:

crnilo meljem, četkicu pripremam i pišem.

Reči su mi suve poput morske trave na obalu izbačene;

dirljive, rekoše, ali snage lišene (21) –

moje pesme bez snage behu jer ih žena sačini.

Danas, ovako oronuloj,

pesme su mi još nemoćnije. Život ih je napustio.

Oh, kako jadno je biti star!

(Plače. Dečak se okreće Opatu.)

DEČAK: Bojim se da ćemo zakasniti na Praznik zvezda.

Pozovimo staricu da krene sa nama.

(Opet klekne pred Staricu.)

OPAT: Pridruži nam se, molim te, ove Sedme noći, na

Praznik zvezda.

STARICA: Avaj! Starica poput mene samo bi smetala.

Ne mogu sa vama.

OPAT: Kakvo zlo od toga može biti!? Hajde s nama, molim te.

(Dolazi do kolibe i pomaže Starici da izađe.)

HOR: Sedma noć –

koliko godina je prošlo od kada

prvi put prinesoh bogovima

bambusovo pruće šarenim trakama uvezano?

Koliko već dugo živi stara i zborana Komači?

(Oslanjajući sa na štap i uz Opatovu pomoć, Starica napušta kolibu.)

Jel' Ono no Komači stotinu napunila?

Ili više?

Praznik zvezda posmatrah nekada

sa plemićima i plemkinjama najvišim;

(Klekne kraj šite stuba. Opat se vraća ostalima.)
 a danas, u sramnim krpama od konoplje hodim.
 Oh, bolne li slike, srcu neizdržive!
 (Opat zaplače.)
 Ipak ćemo večeras Praznik zvezda proslaviti.
 (Dečak ustaje i počinje da izvodi pokrete kao da Staricu
 poslužuje vinom.)
 Večeras Sedmu noć praznujemo
 sa bezbrojnim ponudama zvezdama namenjenim.
 Trake molitvi na bambusovom pruću lepršaju,
 (Tokom poslednjih stihova, Dečak ustaje i odlazi do pos-
 matračkog stuba, načini krug oko pozornice u smeru ka-
 zaljke na satu i zastaje na sredini, spreman da započne ples.)
 muzika se čuje, čaše vina kruže.
 Mladi plesač – gle, kako ljupko
 rukave u kovit uvrće, poput snega
 što na mesečini vrtloge stvara.
 (Starica seda i posmatra Dečakov ples.)
 Praznik zvezda proslavljamo,
 šarene trake se vijore...
 STARICA: Neka praznika ovakvih bude
 koliko i snopova pruća bambusovog.
 (Starica, jedva svesna šta čini, lepezom udara ritam
 plesa.)

HOR: Molimo se za blagostanje večno;
 igramo ples »Deset hiljada godina«. (22)
 (Dečak završava ples i seda na svoje ranije mesto.)
 STARICA: Kako ljupko igra! Sećam se, nekada davno u
 carskoj palati, goseći plesačice pet puta svoje rukave uvrtale
 u igri za Praznik žetve. Kažu: potrči li ludak i svi zdravi će za
 njim poći. Večeras obratno važi! Lepršavim rukavima po-
 neta, gledajte kako ludakinja se kočoperi!
 (Ustaje uz pomoć štapa i započinje ples.)
 Stotinu godina –
 ples je leptira
 što san je usnio
 da stotinu godina skriven
 u čašici cvetnoj je provéo. (23)
 HOR: Tuga je velika! Srce mi se cepa!
 Na usahlom stablu grana procvetala!
 STARICA: Ruke više ne umem da pokrećem
 HOR: Noge nesigurne, rukavi zamaha lišeni.

STARICA: Talas na talas, titraj se na titraj nadovezuje,
 HOR: Rukavi lepršaju
 ali prošlost mi ne mogu vratiti.
 (Vraća se pred kolibu.)
 STARICA: Za danima prohujalim srce mi vapije!
 (Klekne i zaplače.)
 HOR: Ples moj dok još traje
 kratka noć jeseni rane pred zorom beži,
 zvono hrama Sekidere se čuje,
 STARICA: cvrkut glasnika jutarnje odjekuje,
 HOR: najava to je svetlosti danje
 što stid moj svima otkriva!
 STARICA: Gde je Hazukaši, Šuma postidjenih?! (24)
 (Ustaje, oslanjajući se na štap.)
 HOR: Hazukaši, gde je?
 Nikakva šuma sramotu moju sakriti neće.
 Zbogom, odlazim sada!
 O štap teško se odupirući
 lagano kreće ka kolibi od slame.
 (Ulazi u kolibu i plače.)
 Samo je starica od stotinu godina
 od slavne Komači još preostala.
 To je sve što od Ono no Komači danas ostade.

OBJAŠNENJA

1. Praznik Tanabate, kineskog porekla, u Japanu se još uvek proslavlja sedmoga dana sedmoga me-
 seca. Tim povodom, bambusovo pruće se ukrašava trakama u pet boja kao i komadićima papira
 na kojima su ispisani stihovi u čast ljubavnog sastanka dveju zvezda.
2. Iz stihova Po Čuija, uvrštenih u zbirku *Wakan Roe Šu*, br. 204 (*Wakan Rōei Shū*): »Ko li je svet
 tako dobro uredio? Uzdas vetra studenog i moja kosa proredena jeseni dolazak najavljuju.« Po-
 redi se dolazak jeseni kao godišnjeg doba i dolazak životne jeseni pesnikove, o čemu svedoči nje-
 gova sve reda kosa.
3. Mnogi su pesnici pisali na kineskom jeziku, posebno u formalnim prilikama; kada se radi o un-
 utrašnijim osećanjima, Japanci su ipak više voleli sopstveni jezik.
4. Ova tri silha se temelje na pesmi Konsorta leukinomija, iz zbirke *Šuisū* (*Shuishū*), br. 451.
5. Izvedeno iz pesme nepoznatog porekla na kineskom jeziku, otkrivene u komentarima na isto-
 rijsko delo *Hjakurenšo* (*Hyakurensho*).
6. Uz neznatne izmene, navedene prema predgovoru zbirke *Kokinšu*.
7. Iz predgovora zbirke *Kokinšu*.
8. Evo kako glasi pesma: »U luci Nanive/ cveće je na stablima proćetalo/ zimu je u snu provelo/
 proleće je dočekalo/ i, gle, kako cvetovi se otvaraju!« U predgovoru zbirke *Kokinšu*, o ovoj pesmi
 kao i o pesmi posvećenoj planini Asaka, govori se kao o »ocu i majci pesništva« Obema je posve-
 ćena značajna pažnja u drami *Berač* Trške.
9. Po predanju, pesma je nastala kao podsticaj budućem caru Nintoku, koji je vladao tokom četvr-
 tog stoleća, da preuzme vlast.
10. Pesma doslovno glasi: »Planina Asaka –/ odraz se njen u planinskom potoku javlja/ što vode
 ima duboke/ poput misli mojih tebi upućenih.« Princa Kazurakija pošle u daleku oblast Mucu,
 gde ga guverner veoma loše primi. Ovaj se naljuti i odbi da primi hranu, no guvernerova kći ga
 razvedri ponudivši mu sake i izgovorivši ovu pesmu.
11. Zasnovano na stihovima iz predgovora zbirke *Kokinšu*: »Brojiš li moju ljubav, nikada do kraja
 nećeš stići, čak ni ako svako zrnce peska na obali divljeg mora izbrojiš.«
12. Pesma nepoznatog autora, br. 1110, u zbirci *Kokinšu*.
- 13.: tvrdnja stoji i u predgovoru zbirke *Kokinšu*.
14. Pesnik iz ranog Hejanskog perioda, jedan od »šest besmrtnika pesništva«. Objasnjenje pesme
 »Jadna li sam« je preuzeto iz tradicije.
15. Iz pesme br. 757, zbirka *Kokinšu*, koju je napisala Komači. 16. Pesma br. 556, zbirka *Kokinšu*,
 autor Abe no Kijojuki.
17. Prvi deo-pesme br. 552, zbirka *Kokinšu*, koju je napisala Komači. Poslednja dva stiha glase: »Da
 sam znala da je san/ nikada se ne bih probudila.«
18. Stihovi su zvanovani na pesmi Po Čuija, iz zbirke *Wakan Roe Šu*, br. 291.
19. Komačina pesma, zbirka *Sinkokinšu*, br. 850.
20. Opis se zasniva na odlomku iz dela *Tamacukuri Komači Sosuišo*, na kineskom jeziku, čiji je
 autor verovatno budistički sveštenik iz Hejanskog perioda, a u kome se opisuje Komačin pad i
 njeno izbanjvanje iz propasti.
21. Pohvala Komačine poezije iz predgovora zbirke *Kokinšu*.
22. Naziv *gagaku* plesa, *Manzairaku*.
23. Odnosi se na pesmu Oe no Masafuse, iz zbirke *Horikava-in Ontoki Hjakušu Vaka*: »Svet u kome
 boravih stotinu godina u cvetu zatvoren san je leptirov.« Sama pesma se, sa svoje strane, odnosi
 na čuveni odlomak *Cuang Cua*.
24. Hazukaši, ime šume kraj Kjota, znači i »postideno«.

TWENTY PLAYS OF THE NO THEATRE, Edited by Donald Keen, Columbia University Press, New York, 1970, str. 65 – 79. Prevod s engleskog: Veselin Mrđen.

Komaču u Sekideri pripada trećoj kategoriji *No drama*. Njen je autor verovatno Zeami, iako pojedini stručnjaci oklevaju da mu je pripisuju. Smatra se najzvučnijim i najtežim delom celokupnog *No* repertoara. Tokom prethodnog stoleća samo je nekoliko velikih glumaca, već na zalasku karijere, pošlo za rukom da je uspešno izvedu. Ogroman ugled uživa zahvaljujući činjenici da uz pomoć izuzetno jednostavnih sredstava uspešno veliča gorčinu i slast života – neposredno ukazuje na zadovoljstva i tegobe detinjstva, zrelosti i duboke starosti. Bavi se bezvremenim trenutkom između rođenja i smrti – naime, kao svoju osnovnu temu ima poeziju. Uloga *šite* se smatra posebno teškom jer glumac, osim ukoliko nije izuzetno nadaren, malo toga može da nadogradi na sam tekst. Tokom prvog sata predstave, Komači se gotovo i ne pomera.

Mesto odvijanja radnje na čudesan način odgovara sadržaju drame. Vreme događanja je praznik Tanabate, sedma noć sedmoga meseca: jedina noć u godini kada je zvezda Pastir u stanju da pređe Nebesku reku i pridruži se zvezdi Tkalji. Čitav svet slavi kratkotrajni susret dvoje zaljubljenih. Čak se i sveštenik, zajedno sa svojim mladim pomoćnicima iz Sekidere, mesta tišine i odricanja, priprema da posmatra nebeski praznik. Međutim, razgovarajući o pesništvu sa starijom nastanjenom u obližnjoj kolibi, starišina hrama u ženi otkriva nikog drugog do samu Ono no Komači.

Komači, žena velike lepote i književnog dara, živela je na Hejanskom dvoru u devetom veku. Tokom stoleća njena je ličnost prerasla u legendu, uz mnoštvo apokrifnih priča oko malobrojnih biografskih činjenica. Na današnjem repertoaru se nalazi pet *No drama* o Komači: *Komači i stotinu noći* prikazuje drugu stranu legende o ovoj ličnosti, dok *Sotoba Komači* (prevedena u *Kinonov Antologiji japanske književnosti* gotovo dostiže značaj drame *Komači u Sekideri*).

Struktura drame je klasična i upečatljiva po svojoj svedenosti i jednostavnosti. Ništa u njoj nije pogrešno niti suvišno. Trenutak u kome Komači otkriva svoj identitet lišen je svake prenatrženosti i zbog toga posebno dirljivo.

Sekidera (»Hram kraj brane«), čije je savremeno ime Čoandi, još uvek postoji u gradu istočno od Kjota, po imenu Ocu.

Komači u Sekideri se nalazi na repertoaru svih škola *No* pozorišta.